

Eda Demir Önal¹, Fatma Sağlam¹, Muhammed Saçıkara¹, Reyhan Ersoy¹, Bekir Çakır¹

¹Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Kliniği, ANKARA

AMAÇ:

- Endojen Cushing Sendromu geçici immunsupresyona neden olan non fizyolojik hiperkortizolizm durumudur.
- Cushing Sendromunun aktif fazında otoimmün hastalıklarda düzelme görülürken remisyondan sonra bu hastalıklarda alevlenme riski olabilir. Aynı zamanda Cushing sendromu hipotalamik-hipofizer-tiroid aksını da çeşitli yönlerden etkileyebilir.
- Bu çalışmada hiperkortizolizm ile primer tiroid hastalıkları arasındaki ilişki otoimmünite kriterleri değerlendirilerek incelenmiştir.

MATERYAL-METOD:

- 2006-2013 yılları arasında hastanemize başvuran toplam 40 Cushing Sendromu tanısı olan hastanın verileri retrospektif olarak incelendi. Cerrahi öncesi yapılan tiroid USG'si, TSH, sT3, sT4, Anti TPO ve Anti Tg antikör düzeyleri kaydedildi. Kayıtlarda varsa hastaların postoperatif 6.aydaki tiroid fonksiyon testleri ve otoimmünite markerları da incelendi.
- Hiperkortizolizm tanısı 1 mg deksametazon supresyon testi veya 24 saatlik idrarda serbest kortizol düzeyi ile konuldu. Etiyolojiyi belirlemede ise 8 mg deksametazon supresyon testi, ACTH düzeyi ve görüntüleme yöntemleri kullanıldı.
- Cerrahi sonrası kür serum kortizol ve 24 saatlik idrardaki serbest kortizol düzeyinin normal ve altında olması ile kanıtlandı.
- Kontrol grubu olarak hasta grubuyla yaş ve cinsiyet bakımından denk olan ve kontrol amacıyla hastanemize başvurmuş olan sağlıklı kişiler alınmıştır. Bu hastalarda da tiroid USG, tiroid fonksiyon testleri ve otoimmünite markerları değerlendirilmiştir.

BULGULAR:

- 6 hasta (%15) ve 7 kontrolde (%17,5) çalışmanın başlangıcında anti-Tg ve /veya anti-TPO pozitifliği saptanmıştır.
- Hastalık kür olduktan sonra 2 hastada (%8) daha anti-Tg ve/veya anti-TPO pozitifliği gelişmiştir. (p>0.05).
- Hasta grubunda 16 hastada, kontrol grubunda ise 8 kişide nodüler guatr saptandı (%40 vs %20, p<0.05).
- Tiroid fonksiyonları değerlendirildiğinde hasta grubunda 1 hastada subklinik hipertiroidizm, 1 hastada da subklinik hipotiroidizm saptanmışken kontrol grubunda 1 kişide hipertiroidi saptandı.
- Hasta grubunda 21 hastada (%52,5), kontrol grubunda ise 8 kişide (%20) bir veya daha fazla guatr, antikör pozitifliği veya tiroid fonksiyon bozukluğu gibi tiroid hastalığı özelliği saptandı ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıydı.

	Grup 1A (n=40)	Grup 1B (n=25)	Grup 2 (n=40)	(P) Grup 1A vs. 2	(P) Grup 1B vs. 2	(P) Grup 1A vs. 1B
Serum TSH	1.3±1.2	1.6±1.2	2.2±1.3	< 0.01	0.06	0.223
Serum fT3	3.1±0.8	3±0.8	3.4±0.7	0.09	0.035	0.814
Serum fT4	1.2±0.3	1.2±0.4	1.3±0.2	0.4	0.442	0.646
Anti-Tg Pozitifliği (%)	4 (10)	4 (16)	3 (7.5)	0.692	0.253	0.371
Anti-TPO Pozitifliği (%)	4 (10)	5 (20)	5 (12.5)	0.723	0.322	0.221
Antibody Pozitifliği (%) ^a	6 (15)	7 (28)	7 (17.5)	0.762	0.244	0.169

Grup 1A: Kür öncesi Cushing Sendromu olan hastalar
Grup 1B: Kür sonrası Cushing Sendromu olan hastalar
Grup 2: Kontrol grubu

SONUÇ OLARAK:

- Cushing Sendromu olan hastalarda primer tiroid hastalığı sıklığında belirgin bir artış vardır ancak hiperkortizolizmin düzeldiği dönemde dahi tiroid otoimmünitesinde bir artış saptanmamıştır.